

PARADOKS EKONOMİ, SOSYOLOJİ ve POLİTİKA DERGİSİ

PARADOKS Economics, Sociology and Policy Journal

Cilt/Vol: 19, Sayı/Issue 1, Sayfa/Page: 1-26

Yıl: 2023

ISSN: 1305-7979

Editörler / Editors in Chief

Baş Editör

Prof. Dr. Sema AY

Alan Editörü

Prof. Dr. Elif KARAKURT TOSUN

Teknik Editör

Doç. Dr. Hilal YILDIRIR KESER

**TARANDIĞIMIZ
INDEXLER**

Dergide yayınlanan yazılardaki görüşler ve bu konudaki sorumluluk yazarlarına aittir.

Yayınlanan eserlerde yer alan tüm içerik kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

All the opinions written in articles are under responsibilities of the authors.
None of the contents published cannot be used without being cited.

Yayın ve Danışma Kurulu / Publishing and Advisory Committee

- Prof. Dr. Sema AY (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Veysel BOZKURT (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Marijan CINGULA (University of Zagreb)
Prof. Dr. Recai ÇINAR (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Elif KARAKURT TOSUN
Prof. Dr. Aşkın KESER (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Emine KOBAN (Gaziantep Üniversitesi)
Prof. Dr. Ferhat ÖZBEK (Gümüşhane Üniversitesi)
Prof. Dr. Senay YÜRÜR (Yalova Üniversitesi)
Assoc. Prof. Dr. Mariah EHMKE (University of Wyoming)
Doç. Dr. Zerrin FIRAT (Uludağ Üniversitesi)
Assoc. Prof. Dr. Ausra REPECKIENE (Kaunas University)
Assoc. Prof. Dr. Cecilia RABONTU (University “Constantin Brancusi” of TgJiu)
Doç. Dr. Hilal YILDIRIR KESER (Bursa Teknik Üniversitesi)
Dr. Murat GENÇ (Otago University)

Hakem Kurulu / Referee Committee

- Prof. Dr. Hamza ATEŞ (Kocaeli Üniversitesi)
Prof. Dr. Veysel BOZKURT (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Marijan CINGULA (University of Zagreb)
Prof. Dr. Recai ÇINAR (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Kemal DEĞER (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Sami DENKER (Dumlupınar Üniversitesi)
Prof. Dr. Bülent GÜNŞOY (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Ömer İŞCAN (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Vedat KAYA (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Sait KAYGUSUZ (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Aşkın KESER (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Emine KOBAN (Gaziantep Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet MUTLU (Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
Prof. Dr. Nilüfer NEGİZ (Süleyman Demirel Üniversitesi)
Prof. Dr. Serap PALAZ (Balıkesir Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali Yaşar SARIBAY (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Abdülkadir ŞENKAL (Kocaeli Üniversitesi)
Prof. Dr. Veli URHAN (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Sevtap ÜNAL (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Sevda YAPRAKLI (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Uğur YOZGAT (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Senay YÜRÜR (Yalova Üniversitesi)
Doç. Dr. Rasim AKPINAR (Manisa Celal Bayar Üniversitesi)
Doç. Dr. Gül ATANUR (Bursa Teknik Üniversitesi)
Doç. Dr. Tülin ASLAN (Uludağ Üniversitesi)
Doç. Dr. Arzu ÇAHAN'TİMUR (Uludağ Üniversitesi)
Doç. Dr. Ceyda ÖZSOY (Anadolu Üniversitesi)
Doç. Dr. Doğan BIÇKI (Muğla Üniversitesi)
Doç. Dr. Elif ÇOLAKOĞLU (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Mithat Arman KARASU (Harran Üniversitesi)
Doç. Dr. Mustafa KOCAOĞLU (Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Doç. Dr. Ahmet MUTLU (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
Doç. Dr. Nilüfer NEGİZ (Süleyman Demirel Üniversitesi)
Doç. Dr. Veli Özer ÖZBEK (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Doç. Dr. Ferhat ÖZBEK (Gümüşhane Üniversitesi)
Assoc. Prof. Dr. Cecilia RABONTU (University “Constantin Brancusi” of TgJiu)
Assoc. Prof. Dr. Ausra REPECKIENE (Kaunas University)

Doç. Dr. Gözde YILMAZ (Marmara Üniversitesi)
Doç. Dr. Aybeniz AKDENİZ AR (Balıkesir Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Cantürk CANER (Dumlupınar Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Işın KIRIŞKAN (Giresun Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Burcu ÖNGEN BİLİR (Bursa Teknik Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ersoy SOYDAN (Kastamonu Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Oğuzhan ÖZALPIN (Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi)
Dr. Murat GENÇ (Otago University)
Dr. Enes Battal KESKİN (Uludağ Üniversitesi)

Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi

Yıl: 2023, Cilt/Vol: 19, Sayı/Issue: 1

HAKEM KURULU

Prof. Dr. Aşkın KESER	BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Mehmet ERYILMAZ	BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Aslıhan Nakiboğlu	NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Gökçe ÇİÇEK CEYHUN	BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Sevgi SEZER	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr. Tezcan ABASIZ	ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
Dr. Ulviye Tüfekçi YAMAN	BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TÜRKİYE'DE ORGANİZE LOJİSTİK KÜMELENMELER ÜZERİNE YAZILMIŞ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Bilal DURAN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Teknik Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, Ana Bilim Dalı

ORCID: 0000-0002-1766-7384

bilalduran83@gmail.com

ÖZET

Organize lojistik kümelenmeler, tedarik zinciri sürecinde yer alan tüm lojistik faaliyetlerin birçok farklı işletme tarafından yürütüldüğü bölgelerdir. Dünya ticaret hacminin sürekli artmasıyla birlikte organize lojistik kümelenmeler de gelişmekte ve önemini artırmaktadır. Lojistik kümelenmelerin geliştirilmesi, özellikle ticarete konu eşya/yük akışının ölçek, mesafe ve kapsam ekonomisi kapsamında yürütülmesi ve yönetilmesi açısından önemli faydalar sağlamaktadır. Türkiye'de organize lojistik kümelenmeler, TCDD tarafından 2006 yılında başlatılan lojistik köy çalışmaları ile akademik çalışmalarda ele alınmaya başlanmıştır. Çalışmanın amacı Türkiye'de organize lojistik kümelenmeler üzerine yapılan çalışmaların mevcut durumunu ve yönünü belirlemektir. Bu bağlamda akademik yazında organize lojistik kümelenmeler üzerine 2023 yılı ocak ayına kadarki süreçte yapılan 111 lisansüstü tez çalışması çeşitli parametreler ışığında incelenmiştir. Çalışmanın verilerine YÖK Ulusal Tez Merkezi sisteminden ulaşılmıştır. Elde edilen veriler bibliyometrik yöntemle analiz edilmiş, oluşturulan tablo, grafik ve kelime bulutu gibi biçimlerle istatistiki veri haline getirilmiştir. Araştırma sonucuna göre, Türkiye'de konunun son yıllarda ele alınmaya başlandığı belirlenmiş, henüz yeni sayılabilecek olan bu konunun uzun süre güncel kalacağı öngörülmüştür. Organize lojistik kümelenmelerle ilgili yapılan lisansüstü tez çalışmalarında bu bölgelerin mevcut durum analizi ve uygun yer seçimi ile ilgili oldukça fazla çalışma yapıldığı buna rağmen bu bölgelerin tasarımı, işletilmesi, tanıtım ve pazarlama faaliyetleri, hukuki alt yapısı, çok modlu taşımalara uygunluğu, uluslararası ulaşım koridorlarına erişimi, ticareti kolaylaştırıcı etkileri gibi konular üzerine daha fazla odaklanılabileceği tespit edilmiştir. Bugüne kadar Türkiye'de organize lojistik kümelenmelerle ilgili yazılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analiz yöntemiyle incelendiği bir çalışmanın yapılmamış olması nedeniyle yapılan çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Organize Lojistik Kümelenme, Lojistik Merkez, Lojistik Köy, Lojistik Üs, Bibliyometrik Analiz.

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF THESIS WRITTEN ON ORGANIZED LOGISTICS CLUSTERS IN TURKEY

Bilal DURAN

*Graduate Student, Bursa Technical University, Graduate Education Institute
Department Of International Trade and Logistics, Main Department*

ORCID: 0000-0002-1766-7384

bilalduran83@gmail.com

ABSTRACT

Organized logistics clusters are regions where all logistics activities in the supply chain process are carried out by many different businesses. With the continuous increase in world trade volume, organized logistics clusters are also developing and increasing their importance. The development of logistics clusters provides significant benefits, especially in terms of conducting and managing the traded goods/load flows within the scope of economies of scale, distance and scope. Organized logistics clusters started to be discussed in academic studies with the logistics village studies initiated by TCDD in 2006. The aim of the study is to determine the current status and direction of the studies on organized logistics clusters in Turkey. In this context, 111 postgraduate thesis studies on organized logistics clusters in the academic literature until January 2023 were examined in the light of various parameters. The data of the study were obtained from the YÖK National Thesis Center system. The obtained data were analyzed by bibliometric method and turned into statistical data with forms such as tables, graphics and word cloud. According to the results of the research, it has been determined that the subject has started to be discussed in Turkey in recent years, and it is foreseen that this subject, which can be considered as new, will remain current for a long time. In the postgraduate thesis studies on organized logistics clusters, a lot of work has been done on the current situation analysis and suitable location selection of these regions, although the design, operation, promotion and marketing activities of these regions, legal infrastructure, suitability for multi-modal transportation, access to international transportation corridors, it has been determined that more focus can be placed on issues such as trade facilitating effects. It is expected that the study will contribute to the literature, since no study has been conducted in Turkey in which postgraduate theses on organized logistics clusters have not been examined by bibliometric analysis method.

Key Words: Organized Logistics Cluster, Logistics Center, Logistics Village, Logistics Base, Bibliometric Analysis.

1) GİRİŞ

Küresel üretim ve uluslararası ticarete yaşanan gelişim ve değişimler, ülkeler arası rekabeti daha zorlu ve yoğun hale getirmektedir. Bu rekabetin doğal bir sonucu olarak ulaşım ve lojistik hizmetlerin daha etkin ve verimli yapılmasına yönelik politika ve stratejiler geliştirilmektedir. Bu kapsamda özellikle son yıllarda, stratejik bölgelerde ulusal ve uluslararası çapta lojistik yapılanmalara gidilmektedir. Ulaşım, lojistik, gümrükleme, sigortacılık, bankacılık gibi hizmetlerin bir bütün olarak gerçekleştirildiği lojistik kümelenmeler, özellikle küresel ticarete rekabet üstünlüğü sağlama noktasında önemli yapılanmalar arasında yer almaktadır.

Organize lojistik kümelenme kavramı, tedarik zinciri sürecinde yer alan faaliyetlerin birçoğunun (tedarik, üretim, depolama, elleçleme, taşımacılık, dağıtım, ihracat, ithalat, transit, gümrükleme, finans, sigorta, danışmanlık vb.) bir bütün olarak yapılması amacıyla oluşturulan bölgeleri ifade etmektedir (Ünal, 2013). Bu kümelenmeler ulaşım sistemleri (hava ve deniz limanları, entegre ulaşım ağları vb.) sayesinde yeni ve farklı üretim merkezlerine, pazarlara ve ticaret bölgelerine ulaşım olanaklarını artırmakta ve uluslararası ticareti kolaylaştırmaktadır. Ayrıca taşıma sistemlerinin entegrasyonu, erişilebilirliğin artması, küresel etkileşimin yoğunlaşması, teslim sürelerinin kısılması, ölçek ve mesafe ekonomisinin daha verimli hale gelmesi lojistik kümelenmelerin oluşturulduğu ülkenin/bölgenin ekonomik ve sosyal gelişimini hızlandırmaktadır (Raçlı, 2010).

Lojistik kümelenmeler organize edilirken bir mastır planına uygun şekilde, etkin bir yönetim mekanizması oluşturularak kurulmalı, yeterli yükleme, boşaltma, aktarma, elleçleme, depolama alanlarına, gümrüklü sahalara (geçici depolama yeri, antrepo vb.), nitelikli yüklerle özel alanlara, modern araç, gereç ve ekipmana, akaryakıt istasyonlarına, idari ve sosyal tesislere, genel hizmet binalarına, bakım ve onarım tesislerine sahip olmalıdır (Elgün, 2011).

Çalışmanın amacı, coğrafi kapsamlarına göre çeşitli boyutları (yerel, bölgesel, uluslararası, küresel) olan bu kümelenmelerle (lojistik kümelenme, lojistik bölge, lojistik üs, lojistik merkez, lojistik köy ve lojistik yer) ilgili Türkiye'de yayınlanan tezlerin bibliyometrik analizinin yapılarak bu konuda yapılan çalışmaların yıllar içindeki değişim ve niteliklerinin belirlenmesidir. Bu sayede ulusal ve ticari faaliyetlerin etkin ve verimli yapılmasını sağlayan önemli sistemlerden biri olan organize lojistik kümelenmelerin Türkiye'de tüm hatlarıyla yeterince incelenip incelenmediği değerlendirilebilecektir. Çalışmada, 2023 yılı ocak ayına kadarki süreçte Türkiye'de lojistik kümelenme, lojistik bölge, lojistik üs, lojistik merkez ve lojistik köy, lojistik yer kavramları üzerine yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmaları,

bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenecektir. Literatürde organize lojistik kümelenmeler üzerine hazırlanan yüksek lisans ve doktora tezlerine yönelik bir bibliyometrik analiz çalışması bulunamamıştır. Araştırmanın örneklemini önceden belirlenen anahtar kelimeler üzerinden YÖK tez merkezi veri tabanında, 2023 yılı ocak ayına kadarki süreçte yayınlanan yüksek lisans ve doktora tez çalışmaları oluşturacaktır. Araştırma bu örneklem ile kısıtlandırılmıştır.

Dünyada organize lojistik kümelenmelerle ilgili yapılan bibliyometrik çalışmaların çok az olması, bu konuda Türkiye’de yapılan bir bibliyometrik çalışmanın olmaması yapılan bu çalışmanın oldukça özgün olduğunu göstermektedir. Bu konuda yapılan çalışmaların konu, kapsam, boyut ve eğilim gibi niteliklerini göstermesi ve bu alanda araştırma yapmayı düşünen araştırmacılara yol gösterici ve faydalı olması beklenmektedir.

Bibliyometrik analiz yöntemi, en verimli araştırmacıların belirlenmesini, çalışmalar arasında karşılaştırmalar yapılabilmesini, bilimsel iletişimin çeşitli disiplinlerde nasıl gerçekleştiğinin anlaşılmasını sağlamaktadır. Ayrıca literatürdeki araştırmaların bakış açısının ve araştırma faaliyetlerinde izlenen ilkelerin tespit edilmesinde ve yayınlara yönelik görüş ve politikalar geliştirilmesinde kullanılan bir araçtır. Organize lojistik kümelenmelerle ilgili araştırmaların da yönünün gözlemlenebilmesi ve bilimsel yayınlardaki gelişim sürecinin izlenebilmesi hususunda bibliyometrik çalışmalar nicel bir görüş açısı sunmaktadır.

2) KAVRAMLAR ve LİTERATÜR

2.1) Organize Lojistik Kümelenmeler

Küresel ticaret hacminin artmasıyla birlikte tedarik zinciri sürecinde yer alan iş, işlem ve lojistik faaliyetlerin yoğunluğu da artmaktadır (Wang vd., 2018). Lojistik hareketlerin giderek artması, lojistik akış düzeni ve iş süreçlerinde farklılıkların meydana gelmesi gibi nedenlerden dolayı lojistikte yeni ihtiyaçlar ve faaliyetler ortaya çıkmıştır. Ticari faaliyetlerde maliyetlerin düşürülmesi, sevkiyat sürecinin hızlandırılması, trafik yoğunluğunun azaltılması gibi nedenlerle sürdürülebilir, çevreye duyarlı, entegre ulaşım sistemleri ve lojistik altyapıları geliştirme ihtiyacı, lojistik bölgelerin oluşmasını gerekli kılmıştır (Elgün, 2011).

Fransa’da 1967 yılında faaliyete geçen "Sogaris Lojistik Merkezi", organize lojistik kümelenmelerin ilk örneği olarak kabul edilmektedir. Organize lojistik kümelenmelerin sayısı 1970’li yıllardan itibaren özellikle Avrupa ve ABD’de hızla artmaya başlamıştır. 2000’li yıllardan sonra da Güney ve Güney Doğu Asya (Çin, Singapur, Güney Kore, Japonya, Tayvan,

Hindistan vb.) ülkelerinde yaygınlaşmaya başlamıştır. Günümüzde ise ticaretin yoğun olduğu hemen hemen bütün bölgelere yayılmıştır. Organize lojistik kümelenmeler için yapılan tanımlamalar ülkelere göre farklılık göstermektedir. Literatürde en çok kullanılan kavramlar; lojistik üs, lojistik merkez ve lojistik köy kavramlarıdır. Fransa’da “Plate Forme Logistique”, ABD, Çin, Japonya ve Danimarka’da “Logistics Centre”, Birleşik Krallık’ta “Freight Villages”, Almanya’da “Güterverkehrszenrum (GVZ)”, İtalya’da “İnterporto”, Hollanda’da “Rail Service Centre” terimleri kullanılmaktadır (Jaržemskis, 2007; Bayraktutan ve Özgilbin, 2014; MÜSİAD, 2015).

Avrupa Lojistik Merkezleri Birliği, lojistik bölgeleri; “Hem ulusal hem de uluslararası geçiş için farklı çeşitteki firmalar/operatörler tarafından gerçekleştirilen taşımacılık, lojistik ve eşyaların/malların dağıtımı ile ilgili operasyonların yer aldığı bölge.” olarak tanımlamaktadır (Europlatforms, 2004). Lojistik merkezler; ulusal ve uluslararası geçişlerde lojistikle ilgili tüm faaliyetlerin çeşitli işleticiler tarafından yerine getirildiği tanımlanmış alanlardır (Jaržemskis, 2007). Lojistik merkezler, gerek duyulan bütün operasyonel ve sosyal ihtiyaçları karşılamaya yönelik servis ve yapıları bir arada sunabilmektedir.

Son yıllarda yaygınlaşmaya başlayan organize lojistik kümelenmelerle ilgili yapılan çalışmalar daha çok yakın zamanda yapılmıştır. Ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan bazı çalışmalar şunlardır:

Afandizadeh & Moayedfar (2008) çalışmalarında, Hormozgan Eyaletindeki Shahid Rajaie Limanı'nın özel ekonomik bölgesinin etki alanlarında bir lojistik merkez (çok modlu terminal) oluşturmanın fizibilitesini incelememişlerdir. Çalışmalarında öncelikle dünyanın farklı ülkelerindeki lojistik merkezler ve yapısal modelleri açıklanmış ve incelenmiştir. Daha sonra Shahid Rajaie Limanı özel ekonomik bölgesi için eş zamanlı etkilenebilirlik modeli geliştirilmiş ve duyarlılık analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları modeldeki mevcut parametreler üzerinden değerlendirilmiştir. Dökme yük, genel ve konteyner yükleri olmak üzere üçünün duyarlılık analizinin sonuçlarına göre rıhtım uzunluğu, terminal alanı ve gemi başına ortalama hizmet süresi gibi parametrelerin, Liman’ın toplam cirosunu değiştirmede önemli bir etkiye (eş zamanlı olarak rıhtım uzunluğundaki %20'lik artış ve hizmet süresindeki %20'lik azalmanın, genel kargo toplam cirosunda %52'lik bir artış sağlaması) sahip olabileceği belirlenmiştir.

Kara ve arkadaşları (2009) çalışmalarında, uluslararası ticarete Türkiye'nin küresel bir lojistik merkez olma potansiyelini incelemişlerdir. Çalışmada ikincil veriler (Dünya Bankası verileri Türkiye'nin dış ticaret verileri, lojistik performans endeksi verileri, sektör raporları vb.) üzerinden değerlendirmeler yapılmıştır. Türkiye'nin jeopolitik konumunun (kıtalar arasında

yer alması, etrafının denizlerle çevrili olması, İpek Yolu güzergâhında yer alması vb.) küresel bir lojistik merkez olması için yeterli olmadığı; ulaşım ve lojistik altyapılarında, bilgi teknolojileri, kombine taşımacılık alanlarında, finansal, yönetsel ve yasal konularda iyileştirmeler yapılması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Elgün ve Elitaş (2011) çalışmalarında, Türkiye'nin kuzey-güney ulaşım güzergâhı üzerinde bulunan yerleşim ve sanayi bölgesi konumundaki Bursa, Bilecik (Bozüyük), Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar, Konya ve Mersin şehirlerinin lojistik merkez olma potansiyelini tespit etmeyi amaçlamışlardır. Çalışmada çok kriterli ağırlıklandırma modeli kullanılmış, gerekli ana ve alt ölçütler oluşturulmuş, değerlendirme aşamasında da Delphi yöntemiyle bağımsız uzman görüşleri eşliğinde puanlama yapılmıştır. Çalışmaya göre ekonomik veriler kullanıldığında ve sezgisel değerlendirmeler yapıldığında oluşturulan modelin lojistik merkezlerin seçiminde kullanılabileceği belirlenmiştir. Seçilen merkezlerden Mersin'in uluslararası lojistik üs, Konya, Eskişehir ve Bilecik-Bozüyük'ün de yerel dağıtım ve toplama merkezi olarak kullanılabileceği tespit edilmiştir.

Erdal ve Aydoğmuş (2019) çalışmalarında, ihracat işlemlerinin etkin yönetimi ve ihracat hacminin artırılması açısından İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri'nin (İTKİB) yöneteceği bir lojistik merkezin kurulacağı uygun yerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, Çok Kriterli Karar Verme Problemleri'nde (ÇKKV) uygulanan Üç Aşamalı Analitik Hiyerarşi Süreci (AHP) yöntemi kullanılmıştır. Önem dereceleri, uzman görüşleri dâhilinde ikili karşılaştırma matrislerinde belirtilmiş ve belirlenen alternatifler arasında en uygun yer tespit edilmiştir. Lojistik süreçlerin önemli bileşenlerinden lojistik merkezlerin konumunun, tekstil sektörünün ihracat yapma kabiliyetini etkileyen önemli bir araç olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Erturgut ve Suzan (2022) yaptıkları çalışmada, Avrupa Birliği (AB) üyesi olan ülkelerdeki lojistik merkezlerin ihracat süreçlerindeki etkisini 2018 yılı yatay kesit verileri üzerinden Regresyon Analizi Yöntemini kullanarak tespit etmeyi amaçlamışlardır. Kurulan modelde AB ülkelerindeki lojistik merkezlerin sayısı, ihracatın belirleyici göstergelerinden Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) ve doğrudan yabancı yatırım girişi verileri yer almıştır. Çalışmada, AB ülkeleri için lojistik merkezler ile ihracat işlemleri arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.2) Bibliyometrik Çalışmalar

Bibliyometri, belirli bir alan, dönem ya da bölgede üretilen yayınların ve/veya bu yayınlar arasındaki bağların matematiksel ve istatistiksel yöntemlerle analiz edilmesi olarak tanımlanır (Pritchard, 1969). Bibliyometrik analizler; tanımlayıcı özellikte (belirli bir alanda yayımlanan yayın sayısının belirlenmesi gibi) veya değerlendirici özellikte (bir yayının daha sonraki araştırmalara olan etkilerini belirlemeyi amaçlayan atıf analizi gibi) olabilmektedir (McBurney ve Novak, 2002). Bibliyometrik yöntem sayesinde konu, yazar, alıntı yapılan yazar ve kaynak gibi veriler istatistiksel olarak analiz edilebilir ve elde edilen istatistiksel sonuçlara göre belirli bir alanın genel yapısı ortaya çıkarılabilir.

Yapılan literatür taramasında organize lojistik kümelenmeler üzerine yapılan çalışmaların bibliyometrik yöntemle analizini içeren herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak ulusal ve uluslararası düzeyde lojistik alanında yapılan bazı çalışmalar şunlardır:

Charvet vd. (2008), çalışmalarında tedarik zinciri yönetimi alanında yapılan çalışmalarını bibliyometrik yöntemle analiz etmişlerdir. Yapılan çalışmaların zaman içindeki gelişimini, literatürde "tedarik zinciri yönetimi" kavramının kullanımını ve bu alana olan ilgi ve çalışma eğilimindeki değişimleri belirlemeyi hedeflemişlerdir. "Tedarik zinciri yönetimi" kavramı anahtar sözcük olarak kullanılmış ve veri olarak öncelikle 1985 Ocak - 2005 Aralık döneminde bu anahtar sözcüğü içeren tüm makaleler belirlenmiştir. Belirlenen 1467 makalenin sınırlandırılması için bu alanda en çok makale yayınlayan dergiler seçilmiş ve bu dergilerde yayınlanan 915 makale incelenmiştir. Yapılan analizlerde; "International Journal of Physical Distribution and Logistics Management" dergisinin bu alanda en çok makale yayınlayan (85 makale) dergi olduğu, "Management Science" dergisinde yayınlanan Lee vd.'nin (1997) makalesinin bu alanda en çok atıf alan (159 atıf) makale olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bu alanda yapılan çalışmaların, 2003-2005 döneminde yoğunlaştığı ve pazarlama, bilgi sistemleri, yönetim ve strateji, endüstri mühendisliği alanlarında makale yayınlayan dergilerde yer aldığı elde edilen sonuçlardan bazılarıdır.

Suvacı, 2016 yılında yaptığı çalışmada ULAKBİM'in internet adresinde yayınlanan ve sosyal bilimler veri tabanlarında yer alan dergilerdeki lojistik ve tedarik zinciri yönetimi üzerine yapılan araştırmaları bibliyometrik yöntemle analiz etmeyi amaçlamıştır. Bu hedef doğrultusunda "lojistik" ve "tedarik zinciri" anahtar kavramları, toplam 47 derginin 2016 Nisan ayına kadar yayınlanan 1776 sayısında taranmış ve 34 makaleye ulaşılmıştır. Çalışmada, 21 makalenin lojistik yönetimi, 13 makalenin de tedarik zinciri yönetimi alanında yazıldığı, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi'nin en fazla makale yayınlayan

dergi olduğu, 2010 ile 2016 yılları arasında daha fazla makele yayınlandığı, yazılan makalelerin büyük çoğunluğunda (25) nitel araştırma yönteminin tercih edildiği elde edilen sonuçlardan bazılarıdır.

Kaiser vd. (2017) çalışmalarında sürdürülebilirlik hususlarını göz önünde bulundurarak lojistik için Karar Destek Sistemleri alanındaki araştırmaların mevcut durumunu ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Sürdürülebilir lojistik için karar destek sistemleriyle ilgili literatürü belirlemek üzere bir dizi anahtar sözcüğün kullanıldığı sistematik bir inceleme yaklaşımı benimsenmiştir. 1994 ile 2015 yılları arasında toplam 40 makale bulunmuş ve bunlar yayın eğilimi, coğrafi dağılım ve iş birliği, en etkili dergiler, bağlantılar ve yazarlar ile belirlenen literatürün ana temaları boyutlarına göre analiz edilmiştir. Analiz ve değerlendirmeler BibExcel, gpsvisualizer ve VOSviewer gibi bibliyometrik ve metin eşleme araçları aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma, sürdürülebilir lojistik için karar destek sistemlerinin hala yavaş bir hızda gelişmekte olan bir alan olduğunu göstermiştir. Çalışmaların çoğunun ABD ve Birleşik Krallık'ta yapıldığı belirlenmiştir. Anahtar sözcük analizinde ortaya çıkan ana temalara göre sürdürülebilir lojistik alanını ele alan karar modelleri ve çerçevelerin "nakliye", "dağıtım" ve "3. parti lojistik" konularını kapsadığı tespit edilmiştir. En öne çıkan sürdürülebilir lojistik konusunun "karbon ayak izi" olduğu; "sosyal etki"nin, ekonomik ve çevresel yönlere kıyasla daha az ilgi gördüğü belirlenmiştir. Ayrıca karar destek sistemlerinin kara yolu, demir yolu, deniz ve hava yoluyla yapılan yük taşımacılığının yanı sıra kombine taşımacılık, liman operasyonları, malzeme elleçleme ve depolama gibi geniş uygulama alanlarında kullanılma potansiyeline sahip olduğu tespit edilmiştir.

Kazemi vd. (2019), International Journal of Production Research'de (IJPR) 2000 ile 2017 yılları arasında yayınlanan kapalı döngü tedarik zinciri yönetimi ve tersine lojistikle ilgili 94 çalışmayı VOSviewer programını kullanarak bibliyometrik yöntemle analiz etmeyi amaçlamışlardır. 2010 yılından itibaren bu alanlarda yapılan çalışmaların artmaya başladığı, en çok çalışmanın 2012 yılında yapıldığı, en fazla çalışmanın ABD'de yapıldığı, Krikke vd.'nin (2003) yazdığı makalenin en çok atıf yapılan çalışma olduğu, en sık kullanılan anahtar kavramların ise "tersine lojistik", "yeniden üretim", "kapalı döngü tedarik zinciri" olduğu çalışmada tespit edilen bazı sonuçlar arasında yer almaktadır.

Duran ve Çelikkaya (2019) çalışmalarında, 2000 ile 2019 yılları arasında Türkiye'de lojistik üzerine yapılan ve YÖK Ulusal Tez Merkezinin veri tabanından elde edilen 408 yüksek lisans ve 121 doktora teziyle ilgili verileri bibliyometrik yöntemle analiz etmeyi amaçlamışlardır. En fazla tezin lojistik performans üzerine yazıldığı, en fazla yoğunlaşan

alanın lojistik merkezler olduğu, en çok tez çalışmasının Dokuz Eylül ve İstanbul Üniversitelerinde yapıldığı çalışmada elde edilen bulgulardan bazılarıdır.

Öztürkel (2021) yüksek lisans tezinde, Türkiye'de afet lojistiği, insani yardım lojistiği ve afet yönetimi konusunu ele alan 332 teze ait verinin doküman incelemesi yöntemiyle toplanıp belirlenen parametreler kapsamında bibliyometrik yöntemle analiz edilmesini amaçlamıştır. Elde edilen veriler, bibliyometri yöntemiyle matematiksel ve istatistiksel hale getirilmiştir. Bulgulara göre en fazla afet yönetimi alanında ve afet süreci konusunda tez yazıldığı, en çok 2019 yılında tez yazıldığı, tezlerin çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu ve Türkçe olarak yazıldığı, İstanbul Teknik Üniversitesinin bu alanda en çok tez yazılan üniversite olduğu, en sık kullanılan veri toplama yönteminin doküman incelemesi, sayısal analiz ve modelleme yöntemlerinin de en çok kullanılan analiz yöntemleri olduğu belirlenmiştir.

Lojistik alanının farklı konuları üzerine bibliyometrik analiz yapılan çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Fakat alan yazında lojistik bölgeler üzerine yapılmış çalışmaların analiz edildiği bir bibliyometrik araştırmaya rastlanılmamıştır. Lojistik bölgeler son yıllarda tüm dünyada gelişmekte, ülkeler, işletmeler ve akademik çevre tarafından ilgi görmektedir. Bu nedenle çalışmada, lojistik faaliyetlerin yürütüldüğu bölgelerle ilgili çalışmaların bibliyometrik profili ortaya konularak bu konuyla ilgili üstün ve/veya zayıf olan yönler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışma ile alan yazındaki bir açığın giderilebileceği düşünülmektedir.

3) YÖNTEM

Çalışmada, YÖK tez veri tabanında bulunan ve organize lojistik kümelenmelerle ilgili hazırlanmış olan yüksek lisans ve doktora tez çalışmaları araştırılmıştır. Bu amaç doğrultusunda YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında bulunan 111 tez çalışması incelenmiştir. Çalışmada, 2023 yılı ocak ayına kadarki süreçte yayınlanan tezler taranmıştır. Yapılan taramada 22 doktora, 89 yüksek lisans tezi incelenmiştir. Sonraki aşamada inceleme parametreleri belirlenmiştir. Lisansüstü tezlerin künyesini ve niteliklerini belirlemek için aşağıdaki parametreler kullanılmıştır:

- Tezin türü,
- Çalışma alanı,
- Seçilen araştırma yöntemi,

- Yayınlandığı eğitim kurumu,
- Yayınlanma zamanı,
- Yayınlandığı anabilim dalı,
- Danışmanların akademik unvanı,
- Tezin sayfa sayısı,
- Yayın dili,
- Tez konusu,
- Anahtar sözcükler.

3.1) Araştırma Yaklaşımı

Çalışmada kullanılan parametrelerin kapsamı aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

Tezin türü: İncelenen tezlerin doktora ve yüksek lisans olarak ayrımını ifade eder.

İfade şekli: İncelenen tezlerin lojistik kümelenme, lojistik bölge, lojistik üs, lojistik merkez, lojistik köy, lojistik yer olarak ayrımını ifade eder.

Seçilen araştırma yöntemi: İncelenen tezlerin araştırma yönteminin nicel veya nitel olarak ayrımını belirtir.

Yayınlandığı eğitim kurumu: İncelenen tez çalışmalarının hazırlandığı üniversiteleri belirtir.

Yayınlanma zamanı: İncelenen tez çalışmalarının yayın yılını belirtir.

Yayınlandığı anabilim dalı: İncelenen tez çalışmalarının hazırlandığı anabilim dalını belirtir.

Danışmanların akademik unvanı: Tez yazarlarının danışmanlarının, tezin yayınlandığı yılda sahip olduğu unvanı belirtir.

Tezin sayfa sayısı: İncelenen tez çalışmalarının sayfa sayısını belirtir.

Yayın dili: İncelenen tezlerin hangi dilde yayınlandığını ifade eder.

Tez konusu: Tez başlığına göre tezde araştırılan ana konuyu ifade eder.

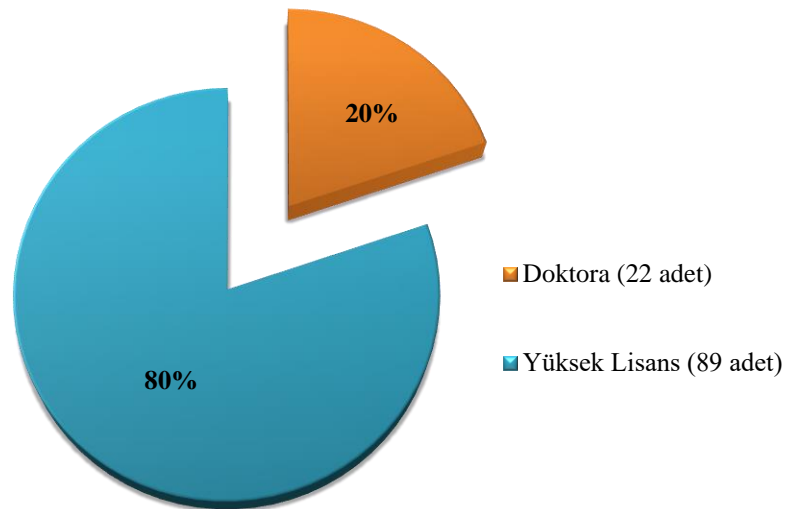
Anahtar sözcükler: İncelenen tezlerde odaklanılan ana kavramları belirtir.

3.2) Bulgular

Çalışmada, 2023 yılı ocak ayına kadarki dönemde YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayınlanmış 55 farklı üniversite tarafından hazırlanan tezler incelenmiştir. İnceleme sonucu elde edilen veriler tablo ve grafikler aracılığıyla istatistiksel hale getirilmiştir. Çalışmada nitel veri analizi yöntemi kullanılmış, verilere belirlenen anahtar kavramların Ulusal Tez Merkezi sisteminde taranması yoluyla ulaşılmıştır. Elde edilen veriler Maxqda programı kullanılarak sınıflandırılmış, Microsoft Excel programı üzerinde oluşturulan tablo ve grafiklerle istatistiksel hale getirilmiştir. Ayrıca, Maxqda programı yardımıyla incelenen tezlerde kullanılan anahtar sözcüklerin kullanılma sıklığını gösteren kelime bulutu oluşturularak bu veriler görsel hale getirilmiştir.

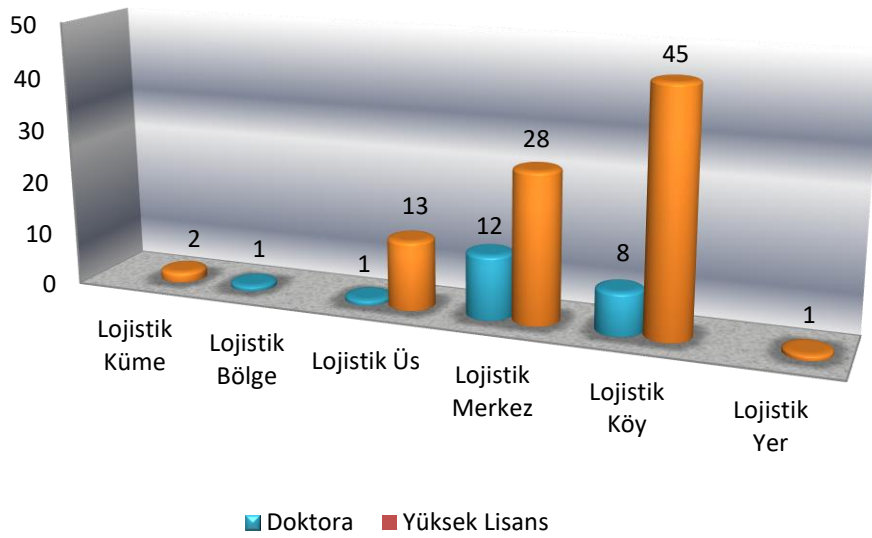
22 doktora ve 89 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 111 lisansüstü tez analiz edilmiştir. 2023 yılı ocak ayına kadarki dönemde hazırlanan lisansüstü tezlerin yaklaşık %20'si doktora, %80'i yüksek lisans tezidir (Grafik 1). Bu durum, organize lojistik kümelenmeler üzerine yapılmış olan doktora tezlerinin yüksek lisans tezlerinden 4 kat daha az olduğunu göstermektedir. Çalışma alanının son yıllarda ilgi görmeye başlaması, yüksek lisans eğitiminden sonra doktora eğitimine devam edilmemesi ya da doktora eğitimi sürecinde farklı alanlar üzerine araştırma yapılması gibi nedenlerden dolayı yayınlanan doktora tezi sayısının daha az olduğu düşünülmektedir.

Grafik 1: İncelenen Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

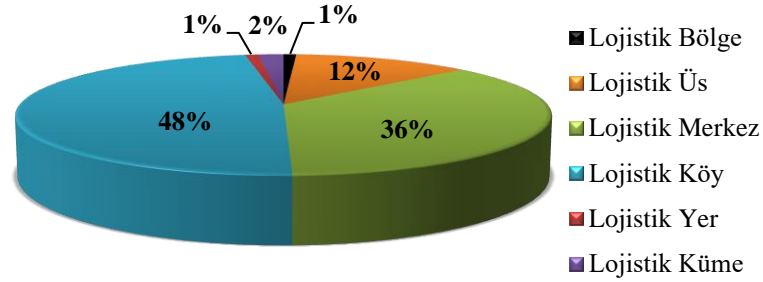

Lojistik bölge üzerine yapılan tezlerin organize lojistik kümelenmeleri ifade şekli analiz edildiğinde; 2 yüksek lisans tezinin lojistik küme, 1 doktora tezinin lojistik bölge, 1 doktora ve 13 yüksek lisans tezi olmak üzere toplamda 14 tezin lojistik üs, 12 doktora ve 28 yüksek lisans olmak üzere toplam 40 tezin lojistik merkez, 8 doktora ve 45 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 53 tezin lojistik köy ve 1 yüksek lisans tezinin lojistik yer olarak ifade edildiği tespit edilmiştir (Grafik 2).

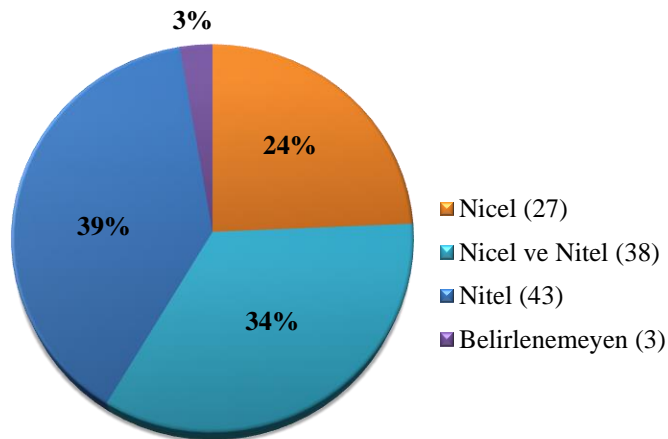
Grafik 2: İncelenen Tezlerin İfade Şekline Göre Dağılımı (Miktar)

Organize lojistik kümelenmelerle ilgili tezlerin yaklaşık %48'inde lojistik köy, %37'sinde lojistik merkez, %13'ünde lojistik üs, %2'sinde lojistik küme, %1'inde lojistik bölge ve %1'inde de lojistik yer kavramının kullanıldığı belirlenmiştir. Analiz sonucunda tez araştırmalarının büyük çoğunluğunda (yaklaşık %85) lojistik köy ve lojistik merkez ifadelerinin tercih edildiği tespit edilmiştir. Bu durum Türkiye'de lojistik köy ve lojistik merkez kavramlarının daha çok benimsendiğini ve ilgi gördüğünü göstermektedir (Grafik 3).

Grafik 3: İncelenen Tezlerin İfade Şekline Göre Dağılımı (Oran)

Lojistik kümelenmeler üzerine yapılan tezlerde kullanılan araştırma yöntemleri incelendiğinde; 27 tezde nicel, 43 tezde nitel ve 38 tezde de nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte (karma) kullanıldığı belirlenmiştir (Grafik 4). Ulusal Tez Merkezi sisteminde 3 tezin içeriğine erişilememesi ve tez özetinde araştırma yöntemi hakkında bilgi bulunmadığından değerlendirme yapılamamıştır. Analiz sonuçlarına göre incelenen tezlerde seçilen araştırma yöntemlerinin birbirine yakın miktarlarda, dağılımın hemen hemen homojen olduğu görülmektedir.

Grafik 4: İncelenen Tezlerde Kullanılan Araştırma Yöntemlerinin Dağılımı

Tezlerin yayınlandığı eğitim kurumu verileri analiz edildiğinde organize lojistik kümelenmeler üzerine hazırlanan 111 tezin 55 farklı üniversitede hazırlandığı belirlenmiştir (Tablo 1). En çok tezin hazırlandığı ilk üç eğitim kurumunun sırasıyla Dokuz Eylül, Gazi ve

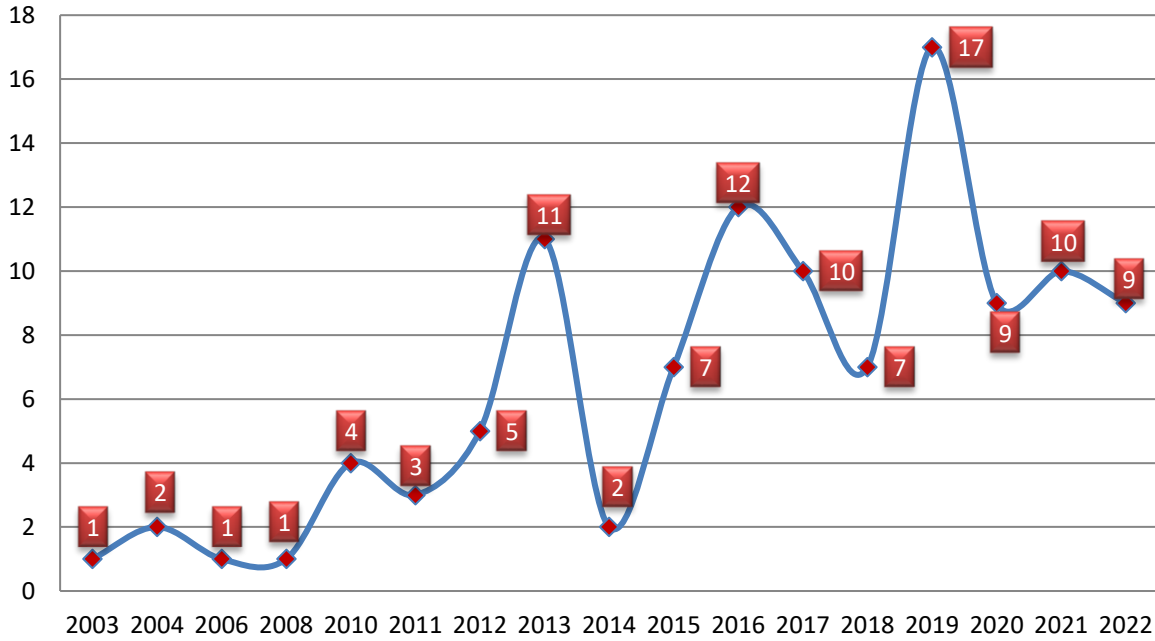
İstanbul Üniversitesi olduğu belirlenmiştir. Organize lojistik kümelenmeler üzerine yayınlanan toplam tezlerin yaklaşık yarısının (%49), 12 eğitim kurumunda hazırlandığı görülmektedir. Bu eğitim kurumlarında hazırlanan tez sayısının en az 3 öldüğü görülmektedir. Türkiye'de 2023 yılı itibarıyla 200'den fazla devlet ve vakıf üniversitesi olduğu düşünüldüğünde zamanla bu konunun daha çok araştırılacağı ve konu üzerine yazılan tez sayısının artacağı tahmin edilmektedir.

Tablo 1: Eğitim Kurumlarına Göre Tez Dağılımı

Sıra	Tezin Hazırlandığı Eğitim Kurumu	Frekans	Oran (%)	Kümülatif Toplam
1	Dokuz Eylül Üniversitesi	9	0,081081081	8%
2	Gazi Üniversitesi	9	0,081081081	16%
3	İstanbul Üniversitesi	6	0,054054054	22%
4	Marmara Üniversitesi	5	0,045045045	26%
5	İstanbul Teknik Üniversitesi	4	0,036036036	30%
6	İstanbul Ticaret Üniversitesi	3	0,027027027	32%
7	Yıldız Teknik Üniversitesi	3	0,027027027	35%
8	Yeditepe Üniversitesi	3	0,027027027	38%
9	Necmettin Erbakan Üniversitesi	3	0,027027027	41%
10	KTO Karatay Üniversitesi	3	0,027027027	43%
11	Okan Üniversitesi	3	0,027027027	46%
12	Karadeniz Teknik Üniversitesi	3	0,027027027	49%
13	Selçuk Üniversitesi	2	0,018018018	50%
14	Ufuk Üniversitesi	2	0,018018018	52%
15	Toros Üniversitesi	2	0,018018018	54%
16	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	2	0,018018018	56%
17	Uludağ Üniversitesi	2	0,018018018	58%
18	Maltepe Üniversitesi	2	0,018018018	59%
19	Bahçeşehir Üniversitesi	2	0,018018018	61%
20	Kırıkkale Üniversitesi	2	0,018018018	63%
21	Anadolu Üniversitesi	2	0,018018018	65%
22	Atatürk Üniversitesi	2	0,018018018	67%
23	Çukurova Üniversitesi	2	0,018018018	68%
24	Sakarya Üniversitesi	2	0,018018018	70%
25	Akdeniz Üniversitesi	2	0,018018018	72%
26	Kara Harp Okulu Komutanlığı	2	0,018018018	74%
27	Çankaya Üniversitesi	1	0,009009009	75%
28	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	1	0,009009009	76%
29	Giresun Üniversitesi	1	0,009009009	77%
30	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	1	0,009009009	77%
31	Dumlupınar Üniversitesi	1	0,009009009	78%
32	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	1	0,009009009	79%
33	İzmir Ekonomi Üniversitesi	1	0,009009009	80%

34	Süleyman Demirel Üniversitesi	1	0,009009009	81%
35	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	1	0,009009009	82%
36	İstanbul Gelişim Üniversitesi	1	0,009009009	83%
37	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1	0,009009009	84%
38	Uşak Üniversitesi	1	0,009009009	85%
39	Haliç Üniversitesi	1	0,009009009	86%
40	Afyon Kocatepe Üniversitesi	1	0,009009009	86%
41	Erciyes Üniversitesi	1	0,009009009	87%
42	Aksaray Üniversitesi	1	0,009009009	88%
43	Karabük Üniversitesi	1	0,009009009	89%
44	Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi	1	0,009009009	90%
45	Arel Üniversitesi	1	0,009009009	91%
46	Pamukkale Üniversitesi	1	0,009009009	92%
47	Piri Reis Üniversitesi	1	0,009009009	93%
48	Çankırı Üniversitesi	1	0,009009009	94%
49	Kafkas Üniversitesi	1	0,009009009	95%
50	Kemerburgaz Üniversitesi	1	0,009009009	95%
51	Gebze Yüksek Teknoloji Üniversitesi	1	0,009009009	96%
52	Namık Kemal Üniversitesi	1	0,009009009	97%
53	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	1	0,009009009	98%
54	Beykent Üniversitesi	1	0,009009009	99%
55	Gaziantep Üniversitesi	1	0,009009009	100%
TOPLAM		111	100%	100%

Yayın zamanına göre tezlerin dağılımı incelendiğinde en çok 2019, 2016 ve 2013 yıllarında sırasıyla 16, 12 ve 11 tez yayınlandığı belirlenmiştir (Grafik 5). 2010 yılından önce sadece 5 adet tez yayınlandığı görülmektedir. Tezlerin büyük çoğunluğunun (94 adet) 2013 yılından itibaren yayınlanmaya başlaması organize lojistik kümelenmelerin Türkiye'de özellikle son 10 yıldır ilgi görmeye başladığını göstermektedir. 2015 yılından itibaren yıllık yayınlanan tez sayısının 7 adedin altına düşmediği, bu yıldan itibaren bu konuda belli bir yoğunluğun yakalandığı görülmektedir. Organize lojistik kümelenmeler gün geçtikçe ulusal ve küresel ekonomik sistemde kendine daha fazla yer bulmaktadır. Küresel ticaret başta olmak üzere pek çok konuda önemli bir unsur olan bu oluşumlar üzerine Türkiye'de yapılan araştırmaların son yıllarda bir ivme kazandığı ve gelecek yıllarda da artış ve ilginin devam edeceği, konunun güncel kalacağı düşünülmektedir.

Grafik 5: Yayınlandığı Yıllara Göre Tez Dağılımları

Organize lojistik kümelenmeler üzerine yazılan tezlerin anabilim dalına göre dağılımı incelendiğinde; ilk üç sırada İşletme, Uluslararası Ticaret ve Lojistik, Endüstri Mühendisliği yer almaktadır (Tablo 2). Bu üç anabilim dalında hazırlanan 65 tez, toplam tezlerin %59'unu oluşturmaktadır. İlk 10 sırada yer alan anabilim dalları tarafından hazırlanan tezler (92 adet), toplam tezlerin %83'ünü oluşturmaktadır. Konunun, ulaşım ve lojistikle ilgili anabilim dallarından ziyade işletme ve endüstri mühendisliği gibi anabilim dallarında daha çok araştırıldığı görülmektedir. Türkiye'deki eğitim kurumlarında ulaşım ve lojistikle ilgili bölümlerin sayısının yeni yeni artmaya başlaması bu durumun nedeni olarak gösterilebilir. Zamanla konunun bu bölümlerde daha çok araştırılacağı beklenmektedir.

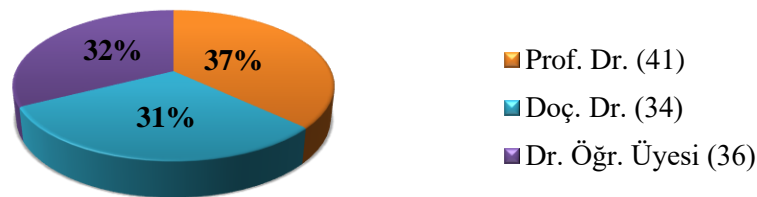
Tablo 2: Anabilim Dalına Göre Tezlerin Dağılımı

Sıra	Tezin Hazırlandığı Anabilim Dalı	Frekans	Oran (%)	Kümülatif Toplam
1	İşletme	38	0,342342342	34%
2	Uluslararası Ticaret ve Lojistik	14	0,126126126	47%
3	Endüstri Mühendisliği	13	0,117117117	59%
4	Denizcilik İşletmeleri Yönetimi	7	0,063063063	65%
5	Uluslararası Ticaret	4	0,036036036	68%
6	Trafik Planlaması ve Uygulaması	4	0,036036036	72%
7	Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği	3	0,027027027	75%
8	Kentsel Sistemler ve Ulaştırma Yönetimi	3	0,027027027	77%
9	İnşaat Mühendisliği	3	0,027027027	80%

10	İktisat	3	0,027027027	83%
11	Malzeme Tedarik ve Lojistik Yönetimi	2	0,018018018	85%
12	Lojistik Yönetimi	2	0,018018018	86%
13	Ulaştırma ve Lojistik Yönetimi	2	0,018018018	88%
14	Ekonometri	1	0,009009009	89%
15	Şehir ve Bölge Planlama	1	0,009009009	90%
16	Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik	1	0,009009009	91%
17	Uluslararası Ticaret ve Para Yönetimi	1	0,009009009	92%
18	Denizcilik İşletmeciliği	1	0,009009009	93%
19	Uluslararası Ticaret ve Finansman	1	0,009009009	94%
20	Maliye	1	0,009009009	95%
21	İşletme Mühendisliği	1	0,009009009	95%
22	Tedarik Zinciri Yönetimi	1	0,009009009	96%
23	Tedarik ve Lojistik Yönetimi	1	0,009009009	97%
24	Şehir ve Bölge Planlama	1	0,009009009	98%
25	Tekstil Mühendisliği	1	0,009009009	99%
26	Tarım Ekonomisi	1	0,009009009	100%
TOPLAM		111	100%	100%

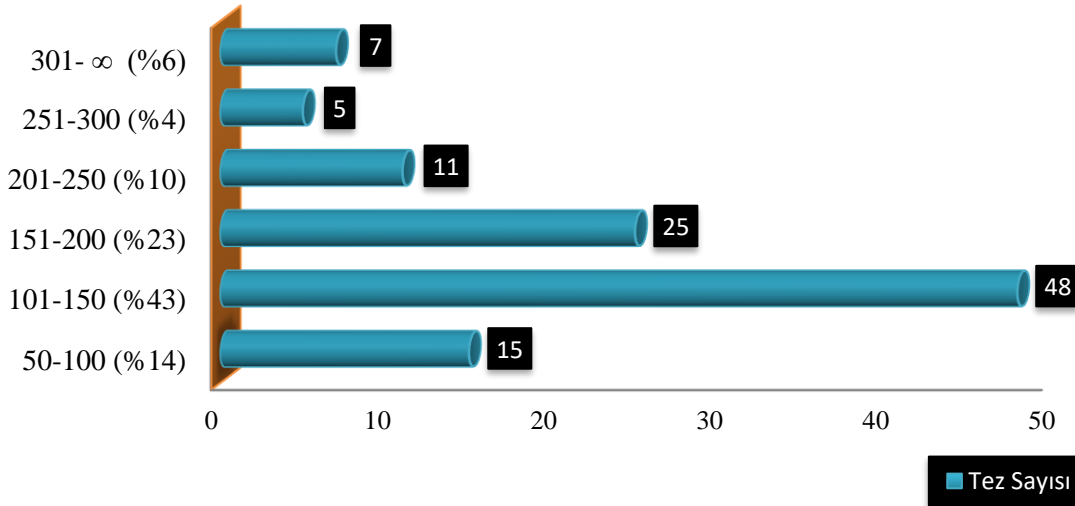
Yazar danışmanlarının tezin yayınlandığı yıldaki akademik unvanları incelendiğinde; 41 teze Prof. Dr., 34 teze Doç. Dr., 36 teze de Dr. Öğr. Gör. unvanına sahip akademisyenlerin danışmanlık yaptığı belirlenmiştir. Yardımcı Doçent Doktor (Yrd. Doç. Dr.) unvanı, 06 Mart 2018 Tarihli ve 30352 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan “7100 Yükseköğretim Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile kaldırılarak yerine Doktor Öğretim Üyesi pozisyonu tahsis edilmiştir. Bu nedenle Yrd. Doç. Dr. unvanlı danışmanlar Dr. Öğr. Üyesi olarak değerlendirilmiştir. Danışmanların akademik unvanlarına göre dağılım oranlarının birbirine yakın olduğu ve homojen dağıldığı söylenebilir (Grafik 6).

Grafik 6: Danışmanların Akademik Unvanlarına Göre Dağılımı

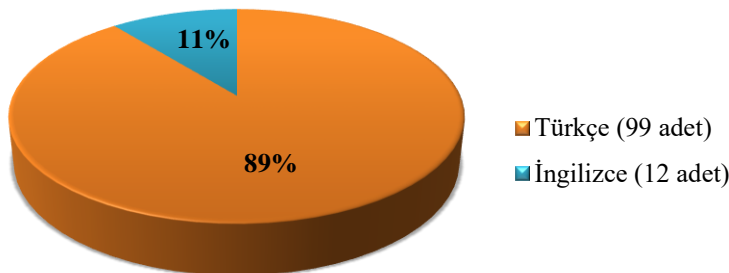
Tezlerin sayfa sayısına göre dağılımları incelendiğinde; sayfa sayısı 100 ile 200 aralığındaki 73 tezin, toplam tezlerin yaklaşık %65'ini oluşturduğu, bu tezlerin 48 adetinin 101-150 frekans aralığında olduğu tespit edilmiştir (Grafik 7). Sayfa sayısı 301 ve üstünde olan 7 tezden 6 adedinin doktora tezi olduğu belirlenmiştir. Ayrıca sayfa sayısı en az olan tezin 61 sayfa ile yüksek lisans tezi, en fazla olan tezin ise 444 sayfa ile doktora tezi olduğu tespit edilmiştir. Bu durum genel olarak doktora tezlerinin sayfa sayısının yüksek lisans tezlerinden daha fazla olduğunu göstermektedir.

Grafik 7: Tezlerin Sayfa Sayısına Göre Dağılımları

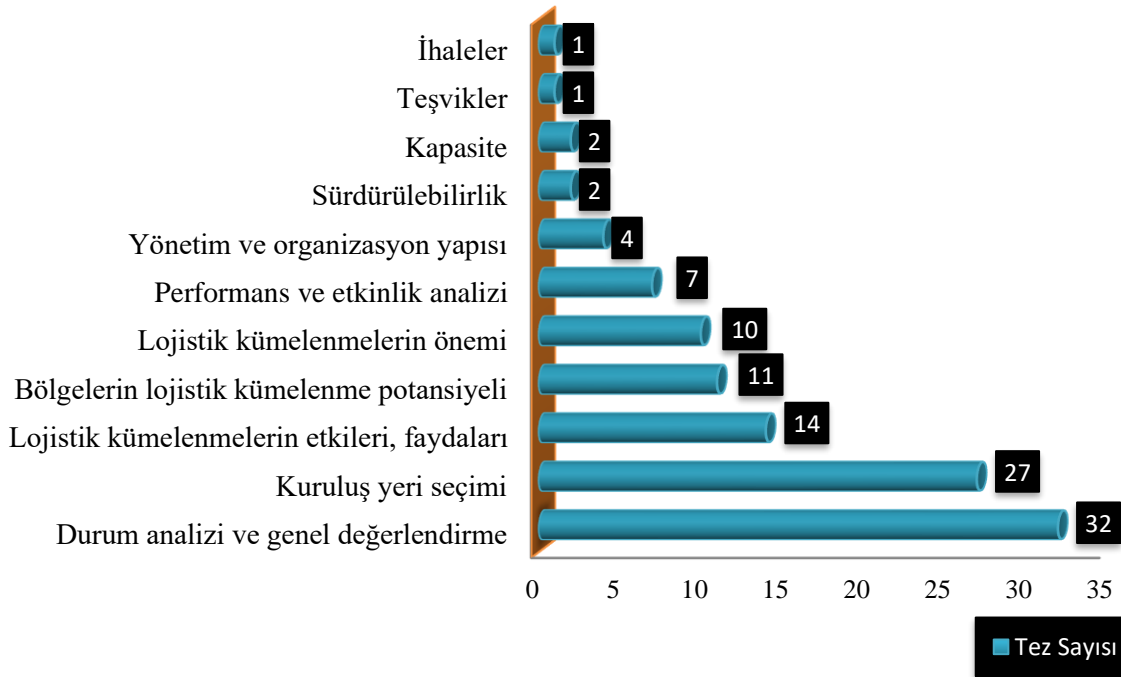
Tezlerin yayın dili incelendiğinde; tezlerin %89'unun ana dilde, %11'inin de İngilizce olarak yayınlandığı belirlenmiştir (Grafik 8). İngilizce olarak yayınlanan tezlerin 2013 yılından itibaren yayınlanmaya başladığı, daha önceki yıllarda İngilizce olarak yayınlanan tez olmadığı tespit edilmiştir.

Grafik 8: Tezlerin Yayın Diline Göre Dağılımları

Tezler konularına göre incelendiğinde organize lojistik kümelenmelere yönelik en çok mevcut durum analizi ve genel değerlendirme (32) ve kuruluş yeri seçimine (27) yönelik araştırmaların yapıldığı belirlenmiştir (Grafik 9). Özellikle mevcut durum değerlendirmelerinin yanında lojistik yapılanmaların gelecekteki durumlarını doğru tahmin etmeye yönelik ileri düzey veri analizlerine (öngörücü analiz, normatif analiz, ileri düzey modelleme vb.) dayalı çalışmaların yapılmasına ihtiyaç duyulduğu tahmin edilmektedir. Organize lojistik kümelenmelerin tasarımı, işletilmesi, tanıtım ve pazarlama faaliyetleri, hukuki alt yapısı, çok modlu taşımalara uygunluğu, uluslararası ulaşım koridorlarına erişimi, ticareti kolaylaştırıcı etkileri gibi konular üzerine daha fazla odaklanılabileceği düşünülmektedir. Ayrıca doğal afet, savaş, ekonomik bunalım, salgın hastalık gibi olağanüstü durumlarda (afet lojistiği), şehir içi ulaşımın rahatlatılmasında (kentsel lojistik), çevreye duyarlılık (yeşil lojistik) ve sürdürülebilirlik gibi konularda lojistik kümelenmelerin önemi ve etkin kullanımıyla ilgili konular üzerine araştırmalar yapılabileceği düşünülmektedir. Türkiye'de yapımı tamamlanan ve faaliyete geçen organize lojistik kümelerin kârlılığını belirlemeye yönelik verimlilik ve performans analizlerinin de yapılabileceği öngörülmektedir.

Grafik 9: Tezlerin Konusuna Göre Dağılımı

Anahtar kelimeler üzerinden yapılan incelemede en çok kullanılan ilk üç kavramın sırasıyla "Lojistik Köy", "Lojistik" ve "Lojistik Merkez" olduğu belirlenmiştir (Görsel 1).

Bugüne kadar organize lojistik kümelenmelerle ilgili yazılan tezlerin bibliyometrik analiz yöntemiyle incelendiği bir çalışmanın yapılmamış olması nedeniyle yapılan çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı beklenmektedir. Yazılan tezlerde ele alınan konulara yönelik analizler, üzerinde durulmayan konuların yapılması planlanan çalışmalarda ele alınması ve bu çalışmaların yönünün belirlenmesi açısından önemlidir. İncelenen tezlerin sayısı, anabilim dalı ve sayfa sayısı gibi parametreler, çalışmaların içeriğinin yeterliliği hakkında bilgi verecektir. Tespit edilen eksikliklerin giderilmesine yönelik çalışmalarla Türkiye ekonomisi için kritik önemde olan bu konunun her yönüyle incelenmesi ve konu hakkında çok daha gerçekçi tahminler yapılması sağlanacaktır.

Sadece Türkiye’de hazırlanmış olan tezlerin incelenmesi çalışmayı kısıtlamaktadır. Bu nedenle yapılacak çalışmalarda araştırmacılara farklı veri tabanları (WOS, Elsevier, Scopus vb.) üzerinden ulaşılan bilimsel makalelerin de bibliyometrik analizlerinin yapılması tavsiye edilebilir. Yine yurt dışında farklı ülke/bölgelerde konu üzerine yapılan bilimsel çalışmaların bibliyometrik analizlerinin yapılmasıyla çalışma alanının genişletilmesi sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Afandizadeh, S. & Moayedfar, R. (2008). The feasibility study on creation of freight village in Hormozgan province. *Transport*, 23(2), 167-171.
- Bayraktutan, Y. ve Özbilgin, M. (2014). Türkiye’de illerin lojistik merkez yatırım düzeylerinin bulanık mantık yöntemiyle belirlenmesi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (43), 1-36.
- Charvet, F. F., Cooper, M. C. & Gardner, J. T. (2008). The intellectual structure of supply chain management: A bibliometric approach. *Journal Of Business Logistics*, 29(1), 47-73.
- Duran, G. & Çelikkaya, S. (2019). Türkiye’de lojistik üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *GÜ İslâhiye İİBF Uluslararası E-Dergi*, 3(3), 152-167.
- Elgün, M. N. (2011). Ulusal ve uluslararası taşıma ve ticarete lojistik köylerin yapılanma esasları ve uygun kuruluş yeri seçimi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(2), 203-226.
- Elgün, M. N. & Elitaş, C. (2011). Yerel, ulusal ve uluslararası taşıma ve ticaret açısından lojistik köy merkezlerinin seçiminde bir model önerisi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 630-645.
- Elgün, M.N. (2011). *Uluslararası Taşıma ve Ticarete Lojistik Köylerin Sağladığı Rekabet Avantajları: Bir Model Önerisi*, Doktora Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar, 36-37, 101
- Erdal, H. & Aydoğmuş, H. Y. (2019). Analitik hiyerarşi süreci ile lojistik merkezi yeri seçimi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(6), 129-136.
- Erturgut, R. & Oğuz, S. (2022). Lojistik merkezlerin ihracata etkisi: AB ülkeleri üzerine yatay kesit veriler ile regresyon analizi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(4), 423-430.
- Europlatforms, E. (2004). Logistics Centres Directions for Use. Erişim: <https://unece.org>
- Jaržemskis, A. (2007). Research on public logistics centre as tool for cooperation. *Transport*, 22(1), 50-54.
- Kara, M., Tayfur, L. & Basık, H. (2009). Küresel ticarete lojistik üslerin önemi ve Türkiye/The importance of logistics centers in global trade and Turkey. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 69-84.
- McBurney, M. K. & Novak, P. L. (2002). What is bibliometrics and why should you care? In Proceedings. IEEE international professional communication conference (pp. 108-114). IEEE.

- MUSİAD, (2015). İstanbul Lojistik Sektör Analizi Raporu. Erişim: https://musiad.org.tr/uploads/yayinlar/arastirmaraporlari/pdf/lojistik_sektor_analizi_1_1.pdf
- Öztürkel, M. (2021). *Afet Yönetimi, Afet Lojistiği ve İnsani Yardım Lojistiği Alanında Yapılan Tez Çalışmalarının Bibliyometrik Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, Tarsus Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mersin.
- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics. *Journal of Documentation*, 25(4): 348-349.
- Qaiser, F. H., Ahmed, K., Sykora, M., Choudhary, A. & Simpson, M. (2017). Decision support systems for sustainable logistics: A review and bibliometric analysis. *Industrial Management & Data Systems*.
- Raçlı, S. (2010). Lojistik köyler ve dünyadaki durumu. *Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dış Ticaret Programı Mesleki Uygulama Çalışması*, 1, 61.
- Suvacı, B. (2016). Sosyal bilimler veri tabanında yayımlanan lojistik ve tedarik zinciri makalelerinin bibliyometrik profili. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (25), 263-281.
- Ünal, A. (2013). *Lojistik Merkez Yönetimi: İstanbul İli Potansiyel Lojistik Merkez Alanları Üzerine Bir Araştırma*. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Wang, D. F., Dong, Q. L., Peng, Z. M., Khan, S. & Tarasov, A. (2018). The green logistics impact on international trade: Evidence from developed and developing countries. *Sustainability*, 10(7), 1-1